

บททวน : บทที่ ๕

คดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้างานหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้ว ให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสอง

๑. สาระสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรม ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง

ภายหลังรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับ ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรม ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง เสร็จเรียบร้อยแล้ว มีชื่อว่า “ มาตรฐานทางจริยธรรมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้างานหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ” มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑ โดยแบ่งประเภทของมาตรฐานทางจริยธรรมออกเป็น ๓ หมวด ได้แก่

๑) หมวด ๑ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์ มี ๖ ข้อ อยู่ในมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕ ถึงข้อ ๑๐ ได้แก่

ข้อ ๕ ต้องยึดมั่นและธำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อ ๖ ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ข้อ ๗ ต้องถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน

ข้อ ๘ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

ข้อ ๙ ต้องไม่ขอ ไม่เรียก ไม่รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดในประการที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๑๐ ต้องไม่รับของขวัญของกำนัล ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เว้นแต่เป็นการรับจากการให้โดยธรรมจรรยาและการรับที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับให้รับได้

๒) หมวด ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก มี ๑๐ ข้อ อยู่ในมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๑ ถึงข้อ ๒๐ ดังเช่น

ข้อ ๑๑ ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ข้อ ๑๒ ยึดมั่นหลักนิติธรรมและประพฤตินอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีของประชาชน

ข้อ ๑๗ ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง

ข้อ ๑๙ ไม่คบหาสมาคมกับคู่กรณี ผู้ประพฤตินอกกฎหมาย ผู้มีอิทธิพล หรือผู้มีความประพฤติ หรือผู้มีชื่อเสียงในทางเสื่อมเสีย อันอาจกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่

ก) หมวด ๓ มาตรฐานทางจริยธรรมทั่วไป มี ๖ ข้อ อยู่ในมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๑ ถึงข้อ ๒๖ ดังเช่น

ข้อ ๒๑ ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ และยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม

ข้อ ๒๒ อุทิศเวลาแก่ทางราชการ ไม่เบียดบังเวลาราชการไปประกอบธุรกิจ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่น เป็นต้น

๒. การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่ถือว่ามีลักษณะร้ายแรง

มาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๗ กำหนดว่า การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๑ ให้ถือว่ามีลักษณะร้ายแรง การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๒ และหมวด ๓ จะถือว่ามีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนาและความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ

ดังนั้น การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็น**อุดมการณ์**ในหมวด ๑ ทุกข้อ ถือว่าเป็นลักษณะร้ายแรงเสมอ ส่วนการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็น**ค่านิยมหลัก**ในหมวด ๒ และ**มาตรฐานทางจริยธรรมทั่วไป**ในหมวด ๓ อาจจะเป็นการฝ่าฝืนที่มีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ก็ได้ โดยให้พิจารณาพฤติกรรมของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนา และความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ นั้น ทั้งนี้ ตามที่ระบุในมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ **ข้อ ๒๗**

๓. การดำเนินการเมื่อมีข้อกล่าวหาว่ามีการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๑) ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นบุคคลตามมาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๒๑๙ ซึ่งได้แก่ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี **คณะกรรมการป.ป.ช.มีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง** และหากคณะกรรมการป.ป.ช.ลงมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่า ผู้นั้นมีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยตามมาตรา **๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑)**

(๒) ในกรณีผู้ถูกกล่าวหา คือ คณะกรรมการป.ป.ช. ต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖ กล่าวคือ เริ่มจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน เข้าชื่อกล่าวหาว่า กรรมการป.ป.ช. ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

โดยยื่นต่อ**ประธานรัฐสภา**พร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่าเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำตามที่ถูกล่ามทา ประธานรัฐสภาจะเสนอเรื่องไปยัง**ประธานศาลฎีกา**เพื่อตั้ง**คณะผู้ไต่สวนอิสระ**จากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ คณะผู้ไต่สวนอิสระจะดำเนินการไต่สวนหาข้อเท็จจริง เมื่อดำเนินการไต่สวนเสร็จแล้ว หากเห็นว่าผู้ถูกล่ามทาผิดการณฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง คณะผู้ไต่สวนอิสระก็จะเสนอเรื่องไปยังศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย ตาม**มาตรา ๒๓๗ (๒)**

๔. การดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกา

การพิจารณาพิพากษาคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงของศาลฎีกาเป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา ซึ่งรัฐธรรมนูญกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว ตาม**มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑)** ที่ให้นำ**มาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด** มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ภายหลังมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด ประกอบมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) ออกระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาในคดีประเภทนี้ มีชื่อว่า “ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง พ.ศ. ๒๕๖๑” มีผลใช้บังคับวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ระเบียบฯ ดังกล่าวมีสาระสำคัญดังนี้

(๑) กรณีผู้ถูกล่ามทาเป็นบุคคลตามมาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๒๑๙

เมื่อคณะกรรมการป.ป.ช.ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกากล่าวหาว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงต่อศาลฎีกา ประธานศาลฎีกาจะแต่งตั้งองค์คณะผู้พิพากษาเป็นผู้พิจารณาพิพากษาคดี โดยปกติองค์คณะผู้พิพากษาในคดีประเภทนี้จะมีจำนวน ๕ คน

การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีจะคล้ายกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กล่าวคือ เมื่อองค์คณะผู้พิพากษาจะพิจารณาคำร้องแล้วเห็นว่าสมควรรับไว้พิจารณา ก็จะส่งรับคำร้องและให้ส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกล่ามทาเพื่อให้ยื่นคำคัดค้าน เมื่อศาลฎีกาส่งรับคำร้อง ผู้ถูกล่ามทาต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญ **มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม** ที่บัญญัติว่า เมื่อศาลฎีการับฟ้อง ให้ผู้ถูกล่ามทา**หยุดปฏิบัติหน้าที่**จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น การหยุดปฏิบัติหน้าที่จึงเป็นผลของกฎหมายที่เกิดขึ้นทันทีที่ศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้อง

เมื่อผู้ถูกล่ามทายื่นคำคัดค้าน องค์คณะผู้พิพากษานัดตรวจพยานหลักฐานเพื่อกำหนดประเด็นและพยานที่แต่ละฝ่ายจะนำเข้าไต่สวน หลังจากนั้นองค์คณะผู้พิพากษาก็จะดำเนินการไต่สวนพยานหลักฐาน และนัดฟังคำสั่งหรือคำพิพากษาต่อไป คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลฎีกาในคดีประเภทนี้เป็นที่สุด คู่ความอุทธรณ์ฎีกาไม่ได้

(๒) กรณีผู้ถูกล่ามทาเป็นคณะกรรมการป.ป.ช.

การดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษากรณีคณะกรรมการป.ป.ช.เป็นผู้ถูกล่ามทาจะเหมือนกับกรณีแรก ข้อแตกต่างมีเพียงว่า ผู้ถูกล่ามทาเป็นคณะกรรมการป.ป.ช. และผู้ร้องคือผู้ไต่สวนอิสระ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ (๒) ให้นำมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม มาใช้บังคับในกรณีผู้ไต่สวนอิสระเสนอเรื่องให้ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าคณะกรรมการป.ป.ช.ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงด้วย ดังนั้นเมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องกรณีมีข้อกล่าวหาเรื่องคณะกรรมการป.ป.ช.ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงจากผู้ไต่สวนอิสระ จะมีผลให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษาโดยผลของกฎหมายทันที เว้นแต่ศาลฎีกาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเช่นกัน

๕. ผลของคำพิพากษาศาลฎีกา

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาว่า ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง มีผลตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม และวรรคสี่ กล่าวคือ

(๑) พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม

(๒) ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง กล่าวคือ ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือก

เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ประกอบวรรคสี่

(๓) อาจถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้ มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม

ข้อสังเกต : คดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

๑) ศาลที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีประเภทนี้คือศาลฎีกา ไม่ใช่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑)

๒) ผู้มีสิทธิเสนอเรื่องต่อศาลฎีกา ได้แก่ คณะกรรมการป.ป.ช. เท่านั้น ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑)

ส่วนกรณีคณะกรรมการป.ป.ช.ถูกกล่าวหา ผู้มีสิทธิเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาได้แก่ ผู้ไต่สวนอิสระ ตามมาตรา ๒๓๗ (๒)

๓) การกล่าวหาว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ประชาชนทั่วไปไม่มีสิทธิเสนอเรื่องโดยตรงต่อศาลฎีกา

๔) คดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมร้ายแรงที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแล้ว อาจแบ่งออกได้เป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ คดีบุกรุกป่า

๑) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ คมจ ๑./๒๕๖๕ คดีนี้ คณะกรรมการป.ป.ช.ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา กล่าวหาว่า ผู้คัดค้านครอบครองที่ดินในป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๑ (ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม) และข้อ ๑๗ (ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง) ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง (การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๒ และหมวด ๓ จะถือว่ามึลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนาและความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติดังนี้)

ศาลฎีกาเห็นว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ตามคำร้อง แล้วมีคำพิพากษาว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) วรรคสาม และวรรคสี่ ประกอบพ.ร.บ. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๗ และมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ **ข้อ ๑๗** ประกอบ**ข้อ ๒๗ วรรคสอง** (แต่ไม่เป็นการฝ่าฝืนฯ **ข้อ ๑๑** ตามที่ผู้ร้องขอมาด้วย) ให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรี นับแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้ผู้คัดค้านหยุดปฏิบัติหน้าที่ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไป รวมถึงไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสี่ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนดเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

คดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ คมจ.๑/๒๕๖๔ นี้ ศาลฎีกาวางหลักการสำคัญเกี่ยวกับคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ๓ ประการ กล่าวคือ

ประการแรก แม้ข้อเท็จจริงตามคำร้องเกิดขึ้นก่อนมาตรฐานทางจริยธรรมฯมีผลใช้บังคับ แต่หากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยังคงกระทำการนั้นต่อเนื่องมาจนถึงเวลาที่มาตรฐานทางจริยธรรมฯ มีผลใช้บังคับ คณะกรรมการป.ป.ช.ย่อมมีอำนาจไต่สวนกรณีดังกล่าวได้ เพราะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองย่อมถูกผูกพันมิให้กระทำการใดอันขัดต่อมาตรฐานทางจริยธรรมอีกต่อไป

ประการที่สอง มาตรฐานทางจริยธรรมฯ **ข้อ ๑๑** ที่ว่า “ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” นั้น การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมหรือที่เรียกว่า “ประโยชน์ทับซ้อน” (Conflict of Interest) จะต้องเป็นเรื่องที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ถูกกล่าวหา**มีผลประโยชน์ส่วนตนอันอาจกระทบต่อการวินิจฉัยสั่งการหรือการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น** กล่าวคือ การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมข้อนี้ นอกจากเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนแล้ว ยังต้องมีการใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตนนั้นด้วยนั่นเอง

กรณีตามคำพิพากษาศาลฎีกานี้ ผู้คัดค้านเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจในทางนิติบัญญัติคือการพิจารณาร่างกฎหมายและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ไม่ได้มีอำนาจกำหนดให้บุคคลใดมีสิทธิเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน และไม่มีอำนาจกำกับดูแลสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและกรมป่าไม้ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว การที่ผู้คัดค้านเข้าครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินหลายร้อยไร่ จึง**ไม่ถึง**ว่าเป็นการกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม

ประการที่สาม คำพิพากษาศาลฎีกาในคดีนี้ยังให้คำอธิบายมาตรฐานทางจริยธรรมฯ **ข้อ ๑๗** ที่ว่า “ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง” ด้วยว่า จริยธรรมข้อนี้หมายถึงการรักษาชื่อเสียงของตำแหน่งหน้าที่ และไม่ประพฤติปฏิบัติตนหรือดำเนินการอื่นใดที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของผู้ดำรงตำแหน่งและองค์กรของผู้ดำรงตำแหน่ง แม้จะมีได้เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ของตนโดยตรงก็ตาม คดีนี้การที่ผู้คัดค้านเข้าครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินหลายร้อยไร่โดยไม่มีสิทธิ เป็นการก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน ทั้งยังเป็นการ

กีดกันไม่ให้ผู้ไร้ที่ทำกินซึ่งเป็นเกษตรกรฐานะยากจนได้รับการจัดสรรที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน จึงเป็นการก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้คัดค้าน

มีข้อสังเกตด้วยว่า ในกรณีที่ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนฯ **หมวด ๑** ในคำพิพากษาศาลฎีกาจะอ้างถึงมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อที่ฝ่าฝืน (ข้อ ๕ ถึงข้อ ๑๐) ประกอบ**ข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง** (ที่ว่า การฝ่าฝืนฯหมวด ๑ ถือว่ามีลักษณะร้ายแรงเสมอ)

ส่วนในกรณีที่ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนฯ **หมวด ๒ และหมวด ๓** (ตั้งแต่ข้อ ๑๑ เป็นต้นไป) ในคำพิพากษาศาลฎีกาจะอ้างถึงมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อที่ฝ่าฝืน ประกอบ**ข้อ ๒๗ วรรคสอง** (ที่ว่า การฝ่าฝืนฯ หมวด ๒ และหมวด ๓ มีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงเจตนา พฤติกรรม และความเสียหายที่เกิดขึ้น)

๒) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ คมจ ๒/๒๕๖๖ ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า ผู้คัดค้านเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ขออนุญาตที่ดินเลขที่ ๔๑๑๕๘ ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และแนวเขตป่าไม้ถาวรป่าเขาใหญ่ และยึดถือครอบครองที่ดินต่อเนื่องตลอดมาโดยมิชอบ จนกระทั่งเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แล้วมีคำพิพากษาว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) วรรคสาม และวรรคสี่ ประกอบพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ ประกอบมาตรา ๘๑ และ มาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ **ข้อ ๘** (ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเพื่อตนเองหรือผู้อื่น) ประกอบ**ข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๗** (ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง) **ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง** ให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นับแต่วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ อันเป็นวันที่ศาลฎีกามีคำสั่ง ให้ผู้คัดค้านหยุดปฏิบัติหน้าที่ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไป รวมถึงไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม วรรคสี่ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนด ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ข้อสังเกต

คดีนี้ ผู้ร้องอ้างว่าผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๑๑ ที่ว่า “ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” มาด้วย แต่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้คัดค้านไม่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมข้อนี้ โดยให้เหตุผลทำนองเดียวกับคดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑/๒๕๖๕ กล่าวคือ ผู้คัดค้านไม่ได้มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดิน)

๓) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ คมจ ๓/๒๕๖๖ กรณีคณะกรรมการป.ช.ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา กล่าวหาว่า ผู้คัดค้านเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ขออนุญาตที่ดินเลขที่ ๔๑๕๗๖ เลขที่ ๔๑๕๗๗ และเลขที่ ๔๑๕๗๘ ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และแนวเขตป่าไม้ถาวรป่าเขาใหญ่ และยึดถือครอบครองที่ดินต่อเนื่องตลอดมาโดยมิชอบ จนกระทั่งเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่

ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๘ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๑ และข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง

ศาลฎีกาวินิจฉัยความว่า เมื่อความปรากฏในระหว่างพิจารณาคดีนี้ว่า ศาลฎีกาในคดีหมายเลขแดงที่ **คมจ.๒/๒๕๖๖** มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการนับแต่วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไป และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาแล้ว เมื่อคดีนี้มีคำขอบังคับเช่นเดียวกันกับในคดีก่อน โดยมีได้มีคำขอบังคับอย่างอื่นได้อีก การที่ศาลจะดำเนินกระบวนการพิจารณาไต่สวนพยานหลักฐานและพิพากษาคดีนี้ต่อไป ย่อมไม่เป็นประโยชน์แก่คดีที่จะบังคับตามคำขอบังคับของผู้ร้องในคดีนี้เกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้คัดค้านที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการในตำแหน่งเดียวกันกับในคดีก่อน เพราะศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไปแล้ว ส่วนที่ผู้ร้องอ้างว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งต้องมีกำหนดเวลาคือไม่เกินสิบปี จึงยังอาจลงโทษเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเพิ่มอีกได้นั้น การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีลักษณะเป็นเพียงคำขออุปกรณในคดีจริยธรรม ดังนั้น เมื่อคดีนี้ศาลไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมหรือไม่ เพราะไม่อาจบังคับตามคำขอบังคับหลักของผู้ร้องได้ คำขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ร้องซึ่งเป็นคำขออุปกรณ จึงย่อมไม่มีประโยชน์ที่จะวินิจฉัยเช่นเดียวกัน พิพากษาให้จำหน่ายคดีจากสารบบความ

ข้อสังเกต

คำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้เป็นการวางหลักว่า เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่า บุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม และมีบทลงโทษให้พ้นจากตำแหน่งกับเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งแล้ว คณะกรรมการป.ป.ช.จะมายื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อให้มีคำสั่งว่าบุคคลนั้นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงอีกไม่ได้

กลุ่มที่ ๒ คดีเรียกสินบน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ คมจ ๑/๒๕๖๖ ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า ผู้คัดค้านในฐานะอนุกรรมการบริหารฯ โทรศัพท์หาอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลซึ่งมีกำหนดเข้าชี้แจงงบประมาณในวันรุ่งขึ้น เพื่อเรียกเงินจำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือขอผลประโยชน์จากโครงการในการจัดทำค่าของงบประมาณ โดยอาศัยที่ตนมีอำนาจหน้าที่เสนอปรับลดงบประมาณตามคำร้อง แล้วมีคำพิพากษาว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ **ข้อ ๗** (ถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน) **ข้อ ๘** (ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเพื่อตนเองหรือผู้อื่น) และ**ข้อ ๙** (ไม่ขอ ไม่เรียก ไม่รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดในประการที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่) ประกอบ**ข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง** ให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมุกดาหาร นับแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้ผู้คัดค้านหยุดปฏิบัติหน้าที่ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไปและไม่มีสิทธิ

ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนดเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา

กลุ่มที่ ๓ คดีเสียบัตรแทนกัน

๑) คำพิพากษาฎีกาที่ คมจ. ๔/๒๕๖๖ ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า ผู้คัดค้านผู้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นให้แสดงตนและลงมติแทนในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาร่างพ.ร.บ.เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... และมีคำพิพากษาว่า ผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ อย่างร้ายแรง ตามข้อ ๖ (ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่ง...ผลประโยชน์ของชาติ) ข้อ ๗ (ถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน) และข้อ ๘ (ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเพื่อตนเองหรือผู้อื่น) ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่ เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตลอดไปและไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาสิบปี นับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสามและวรรคสี่ และพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ ประกอบมาตรา ๘๑ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

อนึ่ง คดีนี้ ศาลฎีกาเห็นว่า การกระทำของผู้คัดค้านเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๗ (ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง) และข้อ ๒๑ (ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ) ด้วย แต่ตามพฤติการณ์ไม่มีลักษณะร้ายแรงตามข้อ ๒๗ วรรคสอง และการกระทำของผู้คัดค้านไม่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ข้อ ๑๑ เพราะการกระทำดังกล่าวไม่ได้เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ศาลฎีกาจึงไม่ได้พิพากษาว่าผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามคำร้องข้อ ๑๑ ข้อ ๑๗ และข้อ ๒๑ ตามที่ผู้ร้องขอมาด้วย

๒) คำพิพากษาฎีกาที่ คมจ.๑/๒๕๖๗ ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓ คน ให้ผู้อื่นแสดงตนและลงคะแนนแทน ในการประชุมพิจารณาร่างพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ และพิพากษาว่า ผู้คัดค้านทั้งสามฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ อย่างร้ายแรง ตามข้อ ๖ (ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่ง... ผลประโยชน์ของชาติ) ข้อ ๗ (ถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน) และข้อ ๘ (ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเพื่อตนเองหรือผู้อื่น) ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๗ ข้อ ๒๑ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง (แต่ไม่ได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมข้อ ๑๑ ตามที่ขอมาด้วย) ให้ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำสั่งในคดีนี้ให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ (ผู้คัดค้านที่ ๓ พ้นจากสมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปก่อนแล้ว) ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านทั้งสามตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ กับให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านทั้งสามมีกำหนดเวลาสิบปี นับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา ตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสี่ พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ ประกอบมาตรา ๘๑ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

กลุ่มคดีความประพฤติ

คำพิพากษาฎีกาที่ คมจ. ๕/๒๕๖๖ ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า ผู้คัดค้านโพสต์ภาพถ่ายและข้อความตามคำร้อง ข้อ ๔.๑ (๑) ถึง (๖) ในลักษณะเป็นการกระทำอันมีบงคราญต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ลงในเว็บไซต์เฟซบุ๊กของผู้คัดค้าน ต่อมาผู้คัดค้านได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ภาพถ่ายและข้อความดังกล่าวยังคงปรากฏอยู่ในบัญชีการใช้งานเฟซบุ๊กของผู้คัดค้านในลักษณะเป็นสาธารณะ และมีคำพิพากษาว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) และพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ และมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ **ข้อ ๖** (ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่ง...สถาบันพระมหากษัตริย์) ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคัดค้านตลอดไป รวมถึงไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสามและวรรคสี่ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก (ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านไม่ได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ **ข้อ ๕** (ต้องยึดมั่นและธำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย) และไม่เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปี ตามที่ผู้ร้องขอมาด้วย)

ข้อสังเกต คดีเสียบบัตรแทนกัน

๑) กรณีมีการเสียบบัตรแทนกันในการพิจารณาร่างกฎหมาย เคยมีการฟ้องเป็น**คดีอาญา**ต่อศาลฎีกาแผนกคดี อ.ม. ๔ **คดี** ได้แก่ คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอม.ที่ อม.อธ ๘/๒๕๖๖, ๑๐/๒๕๖๖, ๑๑/๒๕๖๖ และ ๒/๒๕๖๗ ศาลฎีกาแผนกคดีอม.มีคำพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ทุกคดี

๒) กรณีมีการเสียบบัตรแทนกันในการพิจารณาร่างกฎหมาย ยังเคยมีการยื่นคำร้อง**ต่อศาลรัฐธรรมนูญ** เพื่อขอให้วินิจฉัยว่า การเสียบบัตรแทนกันมีผลให้การตรวจกฎหมายฉบับนั้นไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ โดยช่องทางตามรัฐธรรมนูญ **มาตรา ๑๔๘ อีก ๓ คดี** กล่าวคือ

(๑) คำวินิจฉัยที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ กรณีนาย น. สมาชิกสภาผู้แทนฯ พรรคพท. ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนผู้อื่น ในเครื่องออกเสียงลงคะแนนระหว่างที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

(๒) คำวินิจฉัยที่ ๓-๔/๒๕๕๗ กรณีนาย น. สมาชิกสภาผู้แทนฯ พรรคพท. ใช้บัตรแสดงตนแทนสมาชิกสภาผู้แทนฯผู้อื่นประมาณ ๔-๕ คน และใช้บัตรลงมติเห็นชอบร่างพ.ร.บ.ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. ... แทนสมาชิกสภาผู้แทนฯ ๓-๔ คน

(๓) คำวินิจฉัยที่ ๒-๓/๒๕๖๓ กรณีมีผู้ใช้บัตรแสดงตนและลงมติของนาย ฉ. สมาชิกสภาผู้แทนฯ พรรคพท. ไปลงมติเห็นชอบร่างพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.๒๕๖๓ โดยนาย ฉ. ไม่ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนฯ แต่อยู่ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยทำนองเดียวกันทั้งสามคดีว่า การแสดงตนและลงมติแทนผู้อื่นเป็นการกระทำที่ไม่สุจริต มีผลให้ร่างกฎหมายนั้นตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยฯ สองคดีแรกคือ คดีตามคำวินิจฉัยที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ และ ๓-๔/๒๕๕๗ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้ร่างกฎหมายที่เป็นปัญหาในคดีนั้นเป็นอันตกไป ในลักษณะที่เสียไปทั้งหมด แต่คำวินิจฉัยที่ ๓ คือคำวินิจฉัยที่ ๒ -๓/๒๕๖๓ ศาลรัฐธรรมนูญให้ร่างกฎหมายที่เป็นปัญหาเสียไปเฉพาะกระบวนการตั้งแต่มีการเสียบัตรแทนกันเป็นต้นไป ส่วนกระบวนการก่อนหน้านั้นถือว่าชอบ และให้ไปเริ่มกระบวนการใหม่ตั้งแต่มีการเสียบัตรแทนกันเป็นต้นไป ซึ่งเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญในคำวินิจฉัยนี้ไม่ให้ร่างกฎหมายเสียไปทั้งหมด น่าจะเป็นเพราะขณะที่มีคำวินิจฉัยนี้ มีพ.ร.บ.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๔ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจกำหนดให้คำวินิจฉัยของศาลมีผลไปในอนาคตขณะใดขณะหนึ่งหลังวันอ่านคำวินิจฉัย หรืออาจกำหนดเงื่อนไขหรือมาตรการในการบังคับอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ตามความจำเป็นหรือสมควร ตามความเป็นธรรมแห่งกรณี ซึ่งในกรณีตามคำวินิจฉัยนี้ศาลรัฐธรรมนูญน่าจะเห็นว่า มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่ประเทศชาติจะต้องใช้กฎหมายฉบับนี้คือพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๓ ไปช่วยแก้ปัญหาความล่าช้าและอุปสรรคในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน จึงจำเป็นต้องกำหนดไว้ในคำวินิจฉัยเช่นนั้น

คดีเสียบัตรแทนกัน ไม่ว่าจะ เป็นคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง คดีอาญา และคดีโต้แย้งว่าการตรากฎหมายไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีอาญา และศาลรัฐธรรมนูญ มีเหตุแห่งคำวินิจฉัยเหมือนกันว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะเหตุดังต่อไปนี้

(๑) การใช้สิทธิออกเสียงลงมติแทนผู้ที่ไม่ได้อยู่ร่วมประชุม เป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในอาณาเขตมอบหมายของผู้ใด และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวมโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๔

(๒) ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาได้ปฏิญาณตนไว้ก่อนเข้ารับหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๕

(๓) สมาชิกคนหนึ่งยอมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม

(๔) การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันไม่ได้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.

๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม

ข้อสอบเนติบัณฑิต สมัยที่ ๗๔

คำถาม ประเด็นที่ ๑ นายเก่ง รัฐมนตรีช่วยว่าการ ขับริถรถนอกเมืองแอลบตกลอง เจ้าพนักงานตำรวจทางหลวงประสบเหตุเข้าช่วยเหลือ พบว่านายเก่งกับนางแสงหญิงมีสามีชอบด้วยกฎหมายที่นั่งมาด้วยไม่ได้รับอันตรายใดๆ แต่มีเมทแอมเฟตามีน ๑,๐๐๐ เม็ด ลอยออกมาจากกระโปรงท้ายรถที่เปิดออก ต่อมาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และนายเดช สมาชิกพรรคฝ่ายค้าน ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกากล่าวหาว่า นายเก่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงที่ออกตามความใน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๙ โดยคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอ้างเหตุว่า นายเก่งมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ อันเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง ส่วนคำร้องของนายเดชอ้างเหตุว่า นายเก่งมีความสัมพันธ์อันชั่วช้ากับหญิงมีสามี อันเป็นการไม่ประพฤติตนให้อยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี ศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แต่ไม่รับคำร้องของนายเดช โดยให้เหตุผลว่านายเดชไม่มีสิทธิยื่นคำร้องดังกล่าว ให้อวินิจฉัยว่า คำสั่งศาลฎีกาที่ไม่รับคำร้องของนายเดชชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือไม่

องค์คำตอบ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) บัญญัติให้คณะกรรมการป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง และหากเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดตามที่ไต่สวน ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อให้วินิจฉัยตามมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) การเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อให้วินิจฉัยว่านายเก่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงจึงเป็นของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นายเดชไม่มีสิทธิเสนอเรื่องดังกล่าวต่อศาลฎีกา คำสั่งศาลฎีกาที่สั่งไม่รับคำร้องของนายเดชจึงชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา สนามใหญ่ วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๒

คำถาม ประเด็นที่ ๑ นายมิ่ง รัฐมนตรี และนายมี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่า นายสุข คณะกรรมการป.ป.ช. และเป็นประธานอนุกรรมการไต่สวนคดีของตน มีพฤติการณ์ไม่รักษาความลับที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่โดยเปิดเผยข้อมูลการไต่สวนคดีต่อสื่อสาธารณะ อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระอย่างร้ายแรง ขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำสั่งตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระเพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริงดังกล่าว

องค์คำตอบ ผู้มีสิทธิกล่าวหาว่าคณะกรรมการป.ป.ช. ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน โดยยื่นเรื่องต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่ามีความเห็นสมควรให้มีการกระทำตามที่ถูกร้องหาที่จะเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระเพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริง ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖ นายมิ่งแม้เป็นรัฐมนตรี ส่วนนายมีแม้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่บุคคลทั้งสองไม่ใช่ผู้มีอำนาจยื่นคำร้องกล่าวหานายสุขด้วยตนเองโดยตรง อีกทั้งการตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระเป็นอำนาจของประธานศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระตามคำร้องของนายมิ่งและนายมี

ข้อสอบผู้ช่วยฯ สนามเล็ก ๑๘ มิ.ย. ๒๕๖๗

คำถาม ในการพิจารณาขบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๔ นายดำ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะกรรมการวิสามัญพิจารณาขบประมาณของกรม ท. ได้โทรศัพท์เรียกร้องเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท จากอธิบดีกรม

ท. และข่มขู่ว่า หากไม่ยอมจ่าย ตนจะโน้มน้ำหนักให้ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญตั้งงบประมาณลง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ต่อมา มีการจัดซื้อจัดจ้างของกรม ท. มีนางเอเป็นผู้ชนะการประกวดราคา นายดำเรียกร้องเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท จากนางเอ ศาลชั้นต้นพิพากษาให้นางเอชำระหนี้เต็มตามสัญญา นางเอยื่นอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้อง นายดำยื่นฎีกาพร้อมคำร้องขออนุญาตฎีกา และยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา” ทำให้คดีที่ศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตให้ฎีกาได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมากกว่าคดีที่ได้รับการพิจารณาจากศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์เพียง ๒ ชั้นศาล ส่งผลให้คู่ความในแต่ละคดีได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายไม่เท่าเทียมกัน ขัดต่อหลักความเสมอภาคในทางกฎหมาย และต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ขอให้ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ศาลฎีกาตรวจสอบแล้วยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมาก่อน

ในขณะเดียวกัน นางเอยื่นคำกล่าวหาต่อคณะกรรมการป.ป.ช.ว่า นายดำอาศัยหน้าที่และอำนาจในตำแหน่งเรียกร้องเงินจากอธิบดีกรม ท. และเรียกร้องเงินจากนางเอ ขอให้ดำเนินคดีอาญาในข้อหาทุจริตต่อหน้าที่และดำเนินการได้ส่วนกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ในระหว่างที่คณะกรรมการป.ป.ช.ดำเนินการไต่สวนทั้งสองกรณีอยู่นั้น ศาลรัฐธรรมนูญมีความวินิจฉัยให้นายดำพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเนื่องจากขาดคุณสมบัติเรื่องวุฒิการศึกษา ต่อมาคณะกรรมการป.ป.ช.ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาว่า นายดำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง พร้อมส่งสำนวนการไต่สวนในคดีอาญาให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องนายดำในข้อหาทุจริตต่อหน้าที่ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นายดำยื่นคำให้การต่อศาลฎีกาโดยยกข้อต่อสู้ ๒ ประการ คือ (๑) อัยการสูงสุดได้ยื่นฟ้องนายดำในข้อหาทุจริตต่อหน้าที่ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในการกระทำเดียวกันแล้ว คดียังอยู่ในระหว่างการไต่สวน หากคดีอาญาลงถึงที่สุดว่านายดำไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ย่อมแสดงว่านายดำไม่ได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง คณะกรรมการป.ป.ช.ต้องรอให้คดีอาญาลงถึงที่สุดก่อนจึงจะมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา (๒) นายดำได้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปแล้ว ก่อนที่คณะกรรมการป.ป.ช.ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา คณะกรรมการป.ป.ช.จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้อง

ให้วินิจฉัยว่า

(ก) ศาลฎีกาต้องส่งคำโต้แย้งของนายดำไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยหรือไม่

(ข) ข้อต่อสู้ทั้งสองประการของนายดำรับฟังได้หรือไม่

รณคำตอบ ข้อ (ก) โปรดดูในเอกสารทบทวนบทที่ ๒

(ข) ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ (๑) ประกอบมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) เมื่อคณะกรรมการป.ป.ช.ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุจริตต่อหน้าที่ หรือกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หากคณะกรรมการป.ป.ช.เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ไต่สวน ถ้าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย กรณีอื่นให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญา

ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดช่องทางการดำเนินการไว้โดยเฉพาะ และสามารถดำเนินการควบคู่กันได้ แม้ว่ามูลกรณีที่นายดำถูกกล่าวหาจะเป็นการกระทำเดียวกันก็หาจำต้องรอให้คดีอาญาถึงที่สุดก่อนไม่ คณะกรรมการป.ป.ช.มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา

เมื่อนายดำฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงในขณะดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการป.ป.ช.ย่อมมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ (๑) แม้จะปรากฏว่าในระหว่างการไต่สวนและในขณะยื่นคำร้องต่อศาลฎีกานั้น นายดำได้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปแล้วก็ตาม คณะกรรมการป.ป.ช.ยังมีอำนาจไต่สวนและยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ (๑) ประกอบมาตรา ๒๓๔ (๑) (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกา คดีหมายเลขแดงที่ คมจ.๕/๒๕๖๖)

.....
อธิคม อินทุภูติ